Cultuurnota Vught 2020-2023

‘Samen dichtbij cultuur’

Inwoners en organisaties, de drijvende kracht achter cultuur in Vught

‘Een druppel kunst is beter dan een zee van weten’

Dag Hammarskjöld

Voorwoord

Bij elke nieuwe uitnodiging voor een culturele activiteit, verbaas ik me over de rijkdom van het Vughtse culturele leven. Tientallen individuen, verenigingen en organisaties die samen vele honderden activiteiten organiseren in Vught of Cromvoirt. Op deze rijkdom mogen we trots zijn.

Toch is er nog voldoende te wensen. Het culturele landschap in Vught is de laatste jaren ook veranderd. Wat enkele jaren geleden nog vanzelfsprekend was, staat nu ter discussie. Er worden nieuwe wegen ingeslagen, passend bij nieuwe inzichten, wensen en het tijdsbeeld. Daarom is het hoog tijd om het cultuurbeleid te herijken en te verankeren in een nieuwe cultuurnota. Met deze nota wordt voor de komende jaren richting gegeven aan het culturele beleid van de gemeente Vught.

Na een geslaagde en inspirerende bijeenkomst met vele lokale verenigingen en organisaties, maakte de krant een treffende samenvatting: ‘Samenwerking’ zou met hoofdletters in de nieuwe nota moeten komen’[1]. Deze nieuwe cultuurnota geeft invulling aan deze oproep uit het culturele veld en krijgt daarom de titel mee ‘Samen dichtbij cultuur’.

Maar ‘Samen dichtbij cultuur’ betekent meer dan dat. Samen zorgen we voor een breed, kwalitatief en uitnodigend cultureel aanbod voor iedereen in onze gemeente. Zo kan iedereen op zijn of haar eigen wijze invulling geven aan culturele behoeften en persoonlijke ontwikkeling. Daarbij is er extra aandacht voor groepen die minder vanzelfsprekend aansluiting vinden of waarvoor een passend aanbod ontbreekt. Door datgene wat er te beleven is, bereikbaar en

[1] Brabants Dagblad, *‘Samenwerking moet volgens cultureel Vught met hoofdletters in nieuwe nota komen*, 28 mei 2019.

zichtbaar te maken, komt het culturele leven dichtbij. En daarbij kan ‘dichtbij’ ook aansluiten bij regionale activiteiten betekenen.

Samen geven we zo invulling aan het culturele aanbod waar zo velen in Vught, Cromvoirt en straks ook Helvoirt van kunnen genieten.

Toine van de Ven
Wethouder kunst & cultuur

Inhoudsopgave

Voorwoord 2
Inhoudsopgave 3
1. Inleiding 4
2. Cultuur (beleving) in Vught 4
3. Uitgangspunten cultuurbeleid 2020-2023 9
Uitgangspunt 1: INCLUSIVITEIT 10
Uitgangspunt 2: FACILITEREND 11
Uitgangspunt 3: SAMENWERKING 13
Uitgangspunt 4: JONGEREN 14
Uitgangspunt 5: FYSIEKE LEEFOMGEVING 16
Uitgangspunt 6: REGIONALE SAMENWERKING 17
4. Uitvoeringsprogramma cultuurbeleid 2020 - 2023 18

1. Inleiding

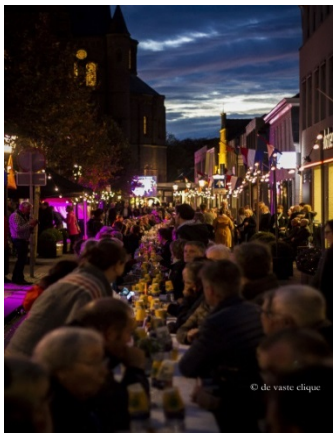
Cultuur presenteert zich in Vught ingetogen, een enkele keer bruist het in het dorp en trekt een evenement de aandacht. Feit is dat iedereen cultuur op eigen wijze beleeft en waardeert. Dus een strijkkwartet in een huiskamer heeft voor de bezoekers eenzelfde waarde als voor de bezoekers van een muziekfestijn waar honderden komen feesten. Onze gemeente mag zich gelukkig prijzen met een divers cultureel aanbod dat hier aan tegemoet komt. Er wordt dan ook goed gebruik van gemaakt.

Met ruim 30 organisaties is op 27 mei 2019 gesproken over de toekomst van cultuur in Vught. Diverse thema's kwamen daarbij aan bod zoals: samenwerking, nieuwe doelgroepen, inclusiviteit en toegankelijkheid (in de zin van deelname), de rol van de gemeente, de rol van organisaties zelf en hun organisatievermogen, landelijke en lokale ontwikkelingen. Met het oog op de naderende samenvoeging hebben we ook de culturele organisaties uit Helvoirt hierbij betrokken. Er is specifiek aandacht geweest voor jongeren. Met een groep jongeren is apart gesproken over hun culturele beleving en wensen. Deze cultuurnota is gebaseerd op de uitkomsten van al deze gesprekken.

De voorliggende notitie 'Samen dichtbij cultuur', beschrijft hoe de gemeente het culturele leven in Vught wil ondersteunen zodat het toegankelijk is voor iedereen die daaraan wil deelnemen en wat de culturele organisaties daarin kunnen betekenen. Wij willen de cultuurorganisaties nog beter laten samenwerken en sterker maken. We slaan nieuwe wegen in, maar gaan ook door met wat goed gaat. Waar we spreken over Vught bedoelen we de kernen Vught en Cromvoirt (en met ingang van 2021 ook Helvoirt).

2. Cultuur (beleving) in Vught

Telkens weer bewijst het Klaverblad dat Vught een actief cultureel leven kent. Bijna voor ieder wat wils. Concerten, lezingen, tentoonstellingen, presentaties, buitenevenementen en aan bezoekers is meestal geen gebrek. Dit is een stevige basis om verder op te groeien.

Ook in het dorp Cromvoirt is men in staat om met een populatie van 837 inwoners[2] telkens weer activiteiten op touw te zetten die een groot deel van de kern bereiken. Dit is het gevolg van een grote vervlechting van het verenigingsleven en de gemeenschapszin. Door de medewerking van veel vrijwilligers en een groot netwerk weet men de kosten in de hand te houden.
Het culturele leven beperkt zich nadrukkelijk niet tot de gemeente Vught alleen. Vughtenaren nemen actief en passief deel aan het culturele aanbod van de regio, met name in 's-Hertogenbosch. Naast alle activiteiten in Vught zelf, wordt veelvuldig gebruik gemaakt van het brede aanbod aan musea, theater, verenigingen en evenementen van de buurgemeente.

Waar Vught sterk in is
In Vught is een groot aanbod van kwalitatief hoogwaardige culturele activiteiten waarbij men alleen of met anderen, actief bezig kan zijn. Jong en oud worden uitgedaagd om muziek te maken, te dansen, te schilderen, te zingen, te fotograferen en boeken te bespreken. Ook kan men bijdragen aan het behoud van cultureel erfgoed, het verzorgen van rondleidingen of het helpen met het organiseren van activiteiten. Volgens de laatste LKCA[3] Monitor

[2] Peil januari 2019

[3] Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst

Amateurkunst (2017) doet 40 procent van de inwoners van zes jaar en ouder, van een gemeente tussen 20.000-50.000, in de vrije tijd iets kunstzinnigs en creatiefs[4]. Tachtig procent hiervan doet dat het hele jaar door 1 tot 3 uur in de week. Toegerekend naar Vught betekent dit ruim 10.000 inwoners.

Enkele keren per jaar is het centrum van Vught geheel of gedeeltelijk het podium voor een grotere activiteit in de buitenlucht. De festiviteiten op Koningsdag en inmiddels ook de IJsbaan, genieten tot in de verre omtrek bekendheid en trekken honderden bezoekers. De horeca in het centrum van Vught laat zich niet onbetuigd en organiseert vaker een muziekfestijn. Anderen combineren het weer met een sportieve uitspatting zoals het beklimmen van de Lambertustoren of een 'historische' wandeling.

Soms zien vernieuwende initiatieven het levenslicht. Verrassend genoeg is dat vaak gekoppeld aan een nieuwe omgeving zoals DePetrus of Fort Isabella. Een andere omgeving geeft inspiratie en een nieuwe populatie, die nieuwe activiteiten brengt wat weer nieuwe bezoekers trekt.
Zelfstandige ondernemingen als Landgoed Huize Bergen en Kasteel Maurick vergroten het aanbod met optredens en concerten die voor iedereen toegankelijk zijn.

Omdat tot enkele jaren geleden vooral locaties in het centrum van Vught activiteiten herbergden, wordt de huisvesting nu soms betiteld als versplinterd. Onterecht. Met de komst van het gebruik van vele nieuwe (vernieuwde)

[4] Hieronder wordt verstaan: zelf beoefenen van beeldende activiteiten in ruime zin, muziek (inclusief zingen), dans, theater, creatief schrijven of kunstzinnige fotografie/film/video of computerkunst in de vrije tijd

locaties is het aanbod alleen maar groter geworden en bereikt men nieuwe doelgroepen.

Met de komst van Plaza Cultura is de kwaliteit van het binnenschools cultuuronderwijs sterk verbeterd. Het onderwijs is enthousiast over de samenwerking en het bereikte resultaat. Bijna vanaf het begin in 2012 doen alle basisscholen mee. Inmiddels is ook het bijzonder onderwijs aangehaakt en de bassischool in Helvoirt zal straks volgen.

Het laatste jaar is ingezet op verbreding van de inzet van Plaza Cultura. Dit beperkt zich niet langer alleen tot binnenschools, maar groeit uit tot een vaste waarde in het culturele veld. Een spin in het web en een verbindende factor. Veel organisaties weten Plaza Cultura al te vinden.

Wat vraagt aandacht in Vught
Het kunnen vinden van voldoende vrijwilligers vraagt blijvend aandacht. Dat is overigens niet uniek voor het culturele veld. Wel is duidelijk dat diverse activiteiten sterk steunen op enkele individuen. Ook verschillende verenigingen en organisaties hebben moeite om nieuwe mensen aan zich te binden om activiteiten te ontplooien.

De rijkdom aan activiteiten is niet voor alle inwoners even goed ontsloten. Het ontbreekt aan een duidelijk overzicht van de mogelijkheden: een agenda voor cultuur. Dit heeft mogelijk ook effect op de waardering voor het culturele leven (‘in Vught is nooit niks te doen’) en de mogelijkheden om meer of nieuwe bezoekers te trekken.

Buitenschools cultuuronderwijs heeft roerige jaren achter de rug. Naast het wegvallen van de organisatie MiK[5] hebben we een nieuw beleidskader

[5] MiK, Meijerse Instelling Kunsteducatie

buitenschoolse cultuureducatie vastgesteld. Het aantal leerlingen dat gesubsidieerd buitenschools cultuuronderwijs volgt, is daarmee gestegen en het aantal organisaties met het juiste aanbod is gestegen van één naar drie[6]. De kwaliteit van het aanbod is onverminderd hoog en iedere organisatie bedient een eigen doelgroep. Over de financiële uitwerking van het beleidskader is minder tevredenheid. De toetsingscriteria zijn objectief, maar veroorzaken onbedoeld een disbalans tussen voldoende basissubsidie en subsidie voor vernieuwing. Dit brengt mogelijk de continuïteit in gevaar.

Het aanbod aan succesvolle culturele activiteiten voor de jeugd in de leeftijd van 12-18 jaar blijft achter. De doelgroep jeugd is moeilijk te bereiken en de culturele activiteiten in 's-Hertogenbosch bieden een stevig alternatief. Sinds medio 2018 heeft Plaza Cultura de jongeren als aandachtgebied. Samen met Welzijn Vught en andere samenwerkingspartners is het effect helaas matig. De capaciteit is beperkt en de benodigde inzet groot.

Kansen voor cultuur in Vught

De locaties waar het culturele leven zich allemaal afspeelt, zijn ook divers. DePetrus in het centrum en Fort Isabella en de Rode Rik zijn prachtige aanvullingen op het bestaande aanbod: de Battle Axe, de Lambertuskerk, Elzenburg, Theater de Speeldoos, Novalis, Martinihal, Kasteel Maurick en Landgoed Huize Bergen. Daarnaast zijn er nog de buitenlocaties: het centrum van Vught, het sportveld in Cromvoirt, het Lidwinaveld en met veel potentie het Reeburgpark en park Voorburg. Het aanbod aan locaties biedt ruimte voor nog meer activiteiten.

[6] Onze Musical, MusiCare en MDM Vught

Veel aandacht, tijd en energie is de laatste jaren gaan zitten in discussies over de toekomst van Theater De Speeldoos. Voor gebruikers zorgde dit voor onzekerheid. Na de keuze voor het toekomstscenario sociaal-cultureel centrum, kan de blik weer vooruit worden gericht. Er is behoefte aan een kwalitatieve en betaalbare accommodatie in het centrum van Vught ter ondersteuning van het culturele leven. Hiermee kan opnieuw inhoud worden gegeven aan de wijze waarop het lokaal cultuurbeleid gefaciliteerd wordt. De focus ligt daarbij op het faciliteren van de beoefening van amateurkunst en buitenschoolse cultuureducatie. Dit staat met stip op één. Daarnaast kan worden onderzocht of met regionale afstemming en samenwerking, er ook een aanvullend aanbod met try-outs, (kinder)voorstellingen en startende artiesten geprogrammeerd kan worden.

Binnen- en buitenschools cultuuronderwijs is van hoog niveau in Vught. Naast gesubsidieerde cultuurorganisaties zijn er ook particulieren, ondernemers en zelfstandige kunstenaars die het aanbod voor cultuuronderwijs zo veelzijdig maken. Daarmee heeft Vught iets te bieden voor de huidige en toekomstige inwoners.

De laatste jaren is sterk ingezet op het benutten van het erfgoedpotentieel voor het bevorderen van recreatie en toerisme. Vught maakt hierdoor meer gebruik van het fysieke erfgoed. Er is meer aandacht voor het zichtbaar maken en ontsluiten van monumenten. De projecten Zuiderwaterlinie en Linie 1629 zijn ideale ‘haakjes’ om deze ontwikkeling een impuls te geven. Eerste successen zijn al zichtbaar door bijvoorbeeld het Pietertjespad en de Linie1629 Route-app, wat meer toeristen naar onze gemeente brengt. Dit kan de komende jaren verder worden uitgebouwd in afstemming met de verschillende

organisaties die actief zijn rondom erfgoed. Het is een pré om dit overleg te structureren in een eigen erfgoednetwerk.

De nabijheid van ’s-Hertogenbosch is een gegeven. Dit kan worden gezien als een bedreiging, maar versterkt ook juist de aantrekkingskracht van Vught zelf. Door dit te omarmen en de samenwerking verder op te zoeken, kan het culturele leven van Vughtenaren in en buiten Vught verder worden versterkt. Dit past goed in de ontwikkeling dat gemeenten elkaar opzoeken en nodig hebben, omdat voor inwoners en organisaties gemeentegrenzen weinig waarde hebben.

Risico’s voor cultuur in Vught

Het culturele leven bestaat bij de gratie van de inzet van de vrijwilligers, het bloeiend verenigingsleven en de enthousiaste deelname aan de vele activiteiten. De gemeente draagt daar aan bij door het direct of indirect faciliteren van organisaties en activiteiten. Maar het is noodzakelijk dat Vughtenaren zelf actief blijven bijdragen en deelnemen om ook voor de toekomst een rijk cultureel leven te behouden. Daarbij is het noodzakelijk om niet alleen vast te houden aan wat vroeger goed ging, maar ook te zoeken naar vernieuwing. Voorbeeld hiervan is dat bepaalde koren moeizaam nieuwe leden kunnen vinden en dreigen te moeten stoppen, maar dat gelijktijdig nieuwe koren ontstaan met andere arrangementen.

De kracht van de vele unieke locaties waar cultuur beleefd wordt, kan ook een valkuil zijn. Bijvoorbeeld als de exploitatie onder druk komt te staan omdat er meer aanbod van ruimtes is dan activiteiten om de locaties te vullen. Het vraagt daarom constante aandacht van de exploitanten hierop alert te zijn.

Voor het culturele veld moet daarom vernieuwing en continuïteit een uitdaging blijven en daarmee een blijvende vraag naar locaties voor hun activiteiten.

Met de grotere bekendheid, betrokkenheid en uitbreiding van het werkgebied van Plaza Cultura, wordt ook de vraag naar inzet groter. We hebben de mogelijkheid gehad om de capaciteit uit te breiden van 0.3fte in 2012 naar 1.1fte in 2019. Plaza Cultura wordt door drie personen bemenst, waardoor onterecht soms het beeld ontstaat dat Plaza Cultura veel meer capaciteit heeft dan het geval is. De hoeveelheid werk wat Plaza Cultura kan verzetten, is beperkt. Daar moet bij de realisatie van het uitvoeringsprogramma, waar Plaza Cultura een grote rol heeft, rekening mee worden gehouden.

Carnaval en de kermis hebben het als immaterieel erfgoed moeilijk. Het aantal bezoekers loopt al jaren terug. Veel carnavalsvierders trekken voor het carnaval naar ’s-Hertogenbosch, andere inwoners hebben geen interesse of gaan liever met vakantie. De kermis trekt steeds minder bezoekers en het wordt voor exploitanten steeds moeilijker om voor het grote publiek een interessante kermis neer te zetten.
De gilden ‘Sint Barbara en Sint Sebastiaan’ en ‘Sint Catharina’ hebben het lastig met het vinden van nieuwe jonge leden. De jeugd blijkt moeilijk te interesseren in dit stukje lokale geschiedenis en dus is er nauwelijks aanwas van nieuwe leden.
De gemeente hecht veel waarde aan de instandhouding van immaterieel erfgoed, maar heeft nauwelijks invloed op deze processen. We zien het niet als taak van de gemeente om het voortbestaan van dit specifieke immaterieel erfgoed te garanderen. Wel bieden we ondersteuning met subsidie aan de gilden en het organiseren van de carnavalsoptocht.

3. Uitgangspunten cultuurbeleid 2020-2023

Een rijk cultureel leven is van grote waarde voor onze gemeenschap. Cultuur vormt en verrijkt ons en stimuleert onze creativiteit. Cultuur draagt bij aan een gemeente waar het prettig wonen, werken en verblijven is. Cultuur kan bijdragen aan maatschappelijke opgaven. Cultuur is daarbij geen intrinsieke beleving, maar een middel. En cultuur is ook een economische kracht. Goed voor bijvoorbeeld de woningmarkt, werkgelegenheid of het toerisme.

Welke waarde cultuur heeft, is voor iedereen anders. Het is niet de bedoeling om in deze cultuurnota deze waarde te vatten in één ambitie voor het beleid. Daarmee wordt de veelzijdigheid van cultuur tekort gedaan. Doel is om juist deze pluriformiteit handen en voeten te geven met zes uitgangspunten. Deze uitgangspunten worden vertaald in concrete doelen en acties. Dat is de richting voor het lokale cultuurbeleid 2020-2023 van de gemeente Vught.

Als het om cultuur gaat, kan de gemeenschap van Vught meestal zelf goed uit de voeten. Daar waar nodig geeft de gemeente een steuntje in de rug met subsidies en is soms aanjager, maar laat het initiatief vooral aan de inwoners en organisaties. We zien dat het goed gaat met cultuur in Vught, maar dat een aantal zaken om aandacht vraagt.
De cultuurorganisaties willen we vooral ondersteunen bij het toekomstbestendig maken van hun organisatie. Mede door de inzet van Plaza Cultura sporen we ze aan tot samenwerking en het benutten van kansen.

Daarnaast zetten wij ook accenten. We streven ernaar dat kunst en cultuur een bijdrage leveren aan de ‘Lokale Inclusie Agenda’ en bij de aanpak van

maatschappelijke opgaven. Wij vragen hiervoor inzet van de Vughtse organisaties en ondersteunen hen daarbij. Voor Plaza Cultura wordt dit ook een belangrijk aandachtsgebied. Het is daar waar cultuur en sociaal domein elkaar vinden.

Samen met Plaza Cultura en het onderwijs zetten we de ingeslagen weg met het binnenschools cultuuronderwijs voort en stimuleren dat scholen hier een actievere financiële rol in te nemen. We scheppen hiermee blijvend de mogelijkheid voor de jeugd om kennis te maken met cultuur, hun creativiteit te ontwikkelen, inzichten te verwerven en samen te werken. Daarmee ontstaat nuttige bagage voor hun verdere leven.

Buitenschools gaan we met de oudere jeugd verder aan de slag. We blijven samen zoeken naar mogelijkheden om deze doelgroep erbij te betrekken. We blijven wel reëel in het te verwachten resultaat, in de wetenschap dat juist de jeugd 12-18 jaar ook heel veel andere uitdagingen heeft.
Ook kijken we over de grens naar onze buurgemeenten om mogelijk samen te werken met als doel versteviging van de cultuurbeleving van onze inwoners.

Het cultuurbeleid wordt de komende jaren gedragen door de volgende uitgangspunten:

Uitgangspunt 1: INCLUSIVITEIT

Alle inwoners van Vught moeten in staat zijn deel te nemen aan culturele activiteiten (inclusiviteit). Culturele organisaties dragen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.

Wat beogen we hiermee?
Onze ambitie is dat meer mensen met een beperking, met beperkte financiële middelen of met een andere culturele achtergrond, eind 2023 minder drempels ervaren om in hun vrije tijd deel te nemen aan culturele activiteiten. Wij beogen tevens dat de culturele organisaties met activiteiten bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken in het sociaal domein.

Waarom maken we deze keuze?
Met de vaststelling van de Lokale Inclusie Agenda op 12 september 2019 door de raad, spreekt de gemeente uit dat het belangrijk is dat iedereen gewoon aan de samenleving moet kunnen meedoen, ook al heb je een beperking of ben je kwetsbaar. Mensen voelen zich daardoor serieus genomen en het vergroot hun welzijn.

Met de ondertekening van het Manifest ‘iedereen doet mee’ geeft de gemeente aan dat zij blijft werken aan een inclusieve gemeente waarin iedereen kan mee doen. Cultuur moet daar ook haar steentje aan bijdragen.
Wij vinden het belangrijk dat naast de belemmeringen voor mensen met een beperking, ook gekeken wordt naar drempels die ontstaan door armoede of culturele achtergrond. Inclusie in deze notitie gaat ook over het betrekken van inwoners uit andere culturen, deze leren

kennen en begrijpen. Wij willen inclusie vertalen naar lokaal cultuurbeleid. De doelgroep zelf is hiervoor natuurlijk een goede raadgever.

Gerichte culturele activiteiten kunnen bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken die spelen in het sociaal domein (bijv. dementie, eenzaamheid, wijk en jeugd problematiek). Hiermee openen zich nieuwe wegen voor culturele organisaties.

Voor de meeste organisaties is het sociaal domein een nieuw terrein en kan begeleiding in het leggen van de verbinding het contact makkelijker maken. Dat geldt ook voor het toegankelijker maken van de eigen vereniging of activiteiten voor mensen met een beperking of met een andere culturele achtergrond. Vaak is er onbekendheid met deze doelgroep of hoe ermee om te gaan, de reden dat een organisatie hier weinig mee doet.

Wat gaan wij hiervoor doen?

- Wij bieden ondersteuning aan de culturele organisaties in de vorm van trainingen en workshops. Wij betrekken de organisaties hierbij en faciliteren hen daarin om zo het draagvlak voor deze gezamenlijke verantwoordelijkheid te vergroten. Het gaat hierbij vooral om voorlichting en het geven van handreikingen over hoe de organisaties hun rol hierbij kunnen pakken. Hiermee willen we het draagvlak en begrip vergroten en bewustwording creëren over dat zij een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de inclusieve maatschappij.
- Plaza Cultura zoekt verbinding bij netwerken in het sociaal domein zoals Samen sterk in de wijk.
- We realiseren het 0-100 platform, waarmee het aanbod online gebundeld wordt voor alle aanbieders en inwoners binnen de gemeente.
- We betrekken de doelgroep actief.
- Om een bijdrage te leveren aan maatschappelijke opgaven zetten Plaza Cultura, het sociaal domein en de culturele organisaties hiervoor activiteiten op.
- Er komt aandacht voor armoedepreventie in het culturele veld door voorlichting en training van de armoedecoördinator.
- We verwerken het uitgangspunt in het subsidiebeleid.

Uitgangspunt 2: FACILITEREND

De inwoners en organisaties geven inhoud aan het cultuur aanbod, de gemeente heeft hierbij voornamelijk een ondersteunende rol

Wat beogen we hiermee?

We ambiëren dat de culturele organisaties hun zelfstandige organisatiekracht (waarbij de gemeente soms ondersteunt) behouden en ook na 2023 goed in staat zijn met beperkte ondersteuning, inhoud te geven aan een divers cultuuraanbod.

Waarom maken we deze keuze?
Verreweg de meeste culturele activiteiten komen zonder gemeentelijke bemoeienis tot stand. Organisaties en inwoners hebben een leidende rol in hoe het culturele leven er in Vught uitziet. Zo worden activiteiten van onderaf opgezet en is er de meeste kans op voldoende draagvlak. Een veelheid aan diverse éénmalige en jaarlijks terugkerende culturele evenementen tonen de kracht van het Vughtse culturele veld. Dit willen wij behouden.

De organisaties staan niet alleen. Er is een gedeeld belang en de gemeente kan de organisaties ondersteunen. De gemeente neemt de rol van de organisaties niet over en kiest niet de inhoud, maar maakt hen het organiseren van activiteiten makkelijker. De acties van de gemeente zijn er op gericht de organisaties hun kracht te laten behouden. De gemeente richt zich primair op het subsidiëren van activiteiten en draagt in uitzonderingsgevallen bij aan de huisvestingslasten.

Wat gaan we hiervoor doen?

- We zorgen voor maatschappelijke huurprijzen in de gemeentelijke accommodaties en sporen anderen aan dat ook te doen. Voor organisaties blijft het zo financieel aantrekkelijk om activiteiten te organiseren, te repeteren of een uitvoering te geven.
- Na verwerving van het pand Theater de Speeldoos transformeren wij het gebouw in een sociaal cultureel centrum.
- We ondersteunen organisaties en activiteiten met subsidies. Vanuit de gemeentelijke rol betekent dit een bijdrage in de kosten. De gemeente is uiteindelijk niet verantwoordelijk voor het voortbestaan van de organisatie of het doorgaan van de activiteit. De gemeente maakt hierop een uitzondering wanneer de organisatie een breder algemeen belang dient.
- Wij vragen de organisaties en hun leden op basis van wederkerigheid om zich in te spannen om in voorkomende gevallen een beroep van de gemeente op vrijwillige inzet bij activiteiten en evenementen, te honoreren.
- We ondersteunen in bijzondere gevallen bij de feitelijke uitvoering van de activiteit.
- We zetten Plaza Cultura in voor het verzorgen van workshops en trainingen met als doel versterking van de organisaties.
- Bij bijzondere thema's of gebeurtenissen is de gemeente soms aanjager en brengt partijen waar nodig bij elkaar om iets groters te kunnen realiseren (75-jarige bevrijding).
- Na verwerving van het pand van Theater de Speeldoos neemt de gemeente besluiten over de omvorming naar een sociaal cultureel centrum met als primair doel huisvesting van amateurverenigingen in het centrum.

- In principe zijn verenigingen en stichtingen zelf verantwoordelijk voor hun eigendom. Aangezien De Speeldoos een grote maatschappelijke rol speelt in cultureel Vught, is de gemeente bereid om te investeren in renovatie of nieuwbouw van De Speeldoos. Mits de gemeente voor 1 januari 2020 eigenaar wordt van het gebouw, is het streven om dit voor 2023 te realiseren.
- We onderzoeken samen met het culturele veld het vormgeven van bekendheid van de lokale culturele agenda. Uitgangspunt daarbij is dat de eigenaren van de gegevens die relevant zijn voor zo'n agenda, ook verantwoordelijk zijn voor het vullen van die agenda.
- We herijken het subsidiebeleid.

Uitgangspunt 3: SAMENWERKING

Samenwerking leidt tot meer diversiteit in activiteiten, bevordert de professionaliteit en levensvatbaarheid van culturele organisaties

Wat beogen we hiermee?
Het is onze ambitie dat eind 2023 de culturele organisaties door samenwerking sterker zijn geworden en daardoor de diversiteit van het cultuuraanbod groter is dan in 2019. Ook beogen we toekomstbestendige organisaties die minder kwetsbaar zijn.

Waarom maken we deze keuze?
De organisaties geven aan dat kwetsbaarheid een punt van aandacht is. Het wordt voor hen steeds moeilijker om voldoende bestuursleden of andere vrijwilligers te binden aan de organisatie. Daarnaast is het om voor sommigen ook moeilijk voldoende aanwas van leden te krijgen. Het risico bestaat dat het ledenaantal op een kritiek aantal komt of dat de vereniging vergrijst. Dit zijn factoren die het voortbestaan van een organisatie bedreigen.

Een goed cultureel klimaat met een divers aanbod is van invloed op de vraag of Vught een prettige woongemeente is. Als organisaties wegvallen of tot minder in staat zijn, dan kan dat een negatieve invloed hebben op het leefklimaat in Vught.
Voor een divers cultureel leven in Vught is het van belang dat culturele organisaties ook in de toekomst in staat zijn hun bijdrage hier aan te leveren. De organisaties moeten toekomst bestendig worden door te zorgen dat er voldoende vrijwilligers en bestuursleden zijn. Daarnaast kunnen ze nieuwe uitdagingen en samenwerkingsverbanden aangaan.

Samenwerking maakt organisaties minder kwetsbaar en vergroot de mogelijkheden. Men kan van elkaar leren en mogelijk de kosten delen. Door activiteiten gezamenlijk op te pakken (vele handen maken licht werk) of dingen

eens anders te doen, kun je nieuwe doelgroepen bereiken. Dit bedoelen we met professionaliteit, niet te verwarren met beroepsmatig of commercieel.

Samenwerking leidt zo tot meer levensvatbaarheid en continuïteit van de organisatie. En uiteindelijk ook tot het voortbestaan van een goed cultuurklimaat. De gemeentelijke rol hierbij is stimuleren en enthousiasmeren. We zoeken wegen om de organisaties te ondersteunen, maar voor de oplossing is in eerste instantie inzet van de organisaties zelf nodig. Waar nodig moeten zij uit hun comfortzone durven te treden en initiatief tonen.

Het beste voorbeeld hoe je samen tot meer en beter kunt komen, is dagelijks te zien in de DePetrus. Daar is 1 + 1 = 3. Door de korte lijnen en het zien waar iedereen mee bezig is, ontstaan nieuwe ideeën en samenwerkingsverbanden. DePetrus laat ook zien dat door de ontstane vervlechting, de eigen identiteit niet verloren hoeft te gaan. Vaak is dat de vrees van organisaties.

Wat gaan we hiervoor doen?

- We investeren verder in de opbouw van het cultuurnetwerk met het cultuurcafé. Naast informeren en discussie over relevante thema's, is het vooral ook bedoeld als netwerk bijeenkomst. Actieve inbreng en deelname van de organisaties is een vereiste voor succes.
- Het erfgoednetwerk ontwikkelt zich verder. We zien het niet als concurrentie van het cultuurnetwerk maar als aanvulling op een specifiek onderdeel. Erfgoed is immers een onderdeel van cultuur. Ook hierbij is actieve inbreng en deelname van de organisaties een vereiste voor succes.

- We zetten Plaza Cultura in voor het organiseren van workshops en trainingen op verschillende thema's (bijv. samenwerking, werving vrijwilligers/bestuur, kansen benutten).
- Bij de subsidieverlening stimuleren we samenwerking van de organisaties.

Uitgangspunt 4: JONGEREN

Voor hun persoonlijke ontwikkeling is het goed als jongeren opgroeien met kennis van en in contact komen met cultuur

Wat beogen we hiermee?

De ambitie is om in 2023 het aantal jongeren dat deelneemt aan culturele activiteiten te vergroten.

Waarom maken we deze keuze?

Dit uitgangspunt sluit aan bij succesvol bestaand gemeentelijk binnenschools cultuureducatiebeleid. We zetten dat voort. We vinden het belangrijk om de jeugd de kans te geven kennis te maken met cultuur en hun creatief vermogen te ontwikkelen. Met de inzet van cultuuractiviteiten en -onderwijs willen wij een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van kinderen tot volwassenen met een kritische geest, die kunnen samenwerken, die zelfstandig en creatief zijn bij het nemen van beslissingen en dit doen met respect voor de ander en zijn culturele achtergrond. Prima vaardigheden voor het maken van keuzes in het latere leven.

Het leert eigen ideeën te ontwikkelen, kritisch te denken, creatief te zijn en samen te werken.

Het is belangrijk om te blijven investeren in de jeugd. Jongeren zijn de toekomstige vrijwilligers en consumenten van het cultuuraanbod.

Met name de komst van Plaza Cultura heeft geresulteerd in de deelname en inzet van alle basisscholen in Vught en Cromvoirt ter verbetering van het cultuuronderwijs. We bereiken daarmee alle kinderen in heel Vught. Zo is de start voor iedereen gelijk. Vanaf 2021 haakt ook de basisschool in Helvoirt aan.

Ook voor de minister van Cultuur is goed cultuuronderwijs een van de beleidsuitgangspunten, waardoor we gebruik kunnen maken van landelijke stimuleringsmaatregelen voor de verbetering van de kwaliteit van het cultuuronderwijs. Hierbij is het van belang dat er een goede samenwerking is met de lokale cultuuraanbieders.

Naast binnenschools cultuuronderwijs hebben we ook buitenschools cultuuronderwijs wat bijdraagt aan de ambitie. Voor de disciplines dans, muziek en musical heeft Vught hoogwaardig aanbod. Zo'n duizend jongeren in Vught maken hiervan wekelijks gebruik. Dat willen we behouden.

Onze doelstelling staat natuurlijk ook voor de ontwikkeling van de jongeren van 12-18 jaar. We streven naar hun betrokkenheid. Deze doelgroep laat zich echter niet gemakkelijk binden. Voor deze jongeren zijn veel alternatieven voorhanden. Niet alleen de aard van de activiteiten is voor hun deelname van belang, maar ook de zichtbaarheid ervan. Voor het draagvlak en het slagingspercentage vinden wij het belangrijk en noodzakelijk dat deze projecten in samenwerking met de jongeren plaatsvinden.

Wat gaan we hiervoor doen?

- We werken verder aan de kwaliteit en borging van cultuuronderwijs in het basisonderwijs. We maken gebruik van de verlenging van de regeling

Cultuureducatie met Kwaliteit voor de periode 2021-2024. We bieden de basisschool in Helvoirt de mogelijkheid hierbij aan te sluiten.

- Met ingang van 2021 vervalt het huidige beleidskader voor buitenschools cultuuronderwijs. De toekenning van de subsidie en het toetsingskader worden herzien en opgenomen in de reguliere subsidieregelingen.
- We zetten Plaza Cultura in om samen met jongeren 12-18 jaar te zoeken naar ingangen die juist hen aanspreken zoals eigentijdse muziek en dansstijlen, urban art, digitale media, literatuur en fotografie.
- Plaza Cultura realiseert een activiteit met film voor jongeren.
- De zichtbaarheid van jeugdactiviteiten is onvoldoende of zelfs niet aanwezig bij de doelgroep. Zij communiceren vrijwel uitsluitend via sociale media. Onze communicatie en die van de culturele organisaties is daar niet goed op ingericht. We zetten Plaza Cultura in om samen met de jongeren de juiste manier van communiceren te vinden en zo het bereik van de activiteiten te vergroten.
- We bevorderen de samenwerking van Plaza Cultura met MOVE. Wij hebben de verwachting dat de combinatie sport en cultuur jeugd aanspreekt.
- De Vughtse cultuurorganisaties worden bij de uitvoering van het beleid voor cultuuronderwijs waar mogelijk betrokken.

Uitgangspunt 5: FYSIEKE LEEFOMGEVING

De fysieke leefomgeving is schouwplaats van cultuur, kunst en erfgoed

Wat beogen we hiermee?

Met de ontsluiting en behoud van cultureel erfgoed beogen we de kennis en de zichtbaarheid hiervan voor latere generaties te bewaren. Met kunst in de openbare ruimte ambiëren we de leefomgeving positief te beïnvloeden zodat die mede hierdoor als prettig wordt ervaren.

Waarom maken we deze keuze?

Vught ademt op vele plekken prominente historie. Het is goed dat we daar continu bij stilstaan en bijdragen in het behoud hiervan. Cultureel erfgoed draagt bij aan de kennis en het begrip over onze herkomst en wie we zijn. Erfgoed vertelt (lokale) geschiedenis.
Erfgoed biedt ook kansen om Vught in een groter verband op de kaart te zetten.

Het uitgangspunt sluit aan bij de regionale ontwikkelingen op het gebied van cultureel erfgoed. De gemeentelijke betrokkenheid bij De Linie 1629 krijgt de komende jaren volop vorm met concrete projecten. Fort Isabella ontwikkelt zich als onderdeel van de Linie 1629 tot een bijzonder decor voor culturele festiviteiten en optredens in de buitenlucht.
Het lokale cultureel erfgoed krijgt in het cultuuronderwijs steeds meer aandacht zoals bijv. het Pietertjespad. Scholen bezoeken exposities van het Vughts Museum in DePetrus. De Vughtse erfgoed organisaties spelen in dit geheel een belangrijke rol met Plaza Cultura als verbindende factor.

In Vught staan door het dorp een aantal kunstwerken verspreid in de openbare ruimte. Er is ruimte voor meer kunstwerken en mogelijk ook Landart. Door de spreiding komen mensen meer met kunst in aanraking. De kunstwerken verlevendigen de omgeving, geven plezier, nodigen uit tot discussie en tot ontmoeting.

Wat gaan we hiervoor doen?

- We sluiten aan bij regionale activiteiten die voor Vught interessant zijn rondom De Linie 1629 en de Zuiderwaterlinie.
- We verbeteren de bereikbaarheid van erfgoed.
- We borgen onderhoud aan kunst in de openbare ruimte.
- We realiseren ten minste een kunstwerk in de bebouwde kom. Hiervoor gaan we op zoek naar een bij voorkeur startende lokale kunstenaar.
- We onderzoeken de mogelijkheid voor een landart-project. Voor het onderwerp sluiten we aan bij De Linie 1629. Voor de realisatie zoeken we samenwerking met meerdere betrokken partijen zoals provincie en waterschap.
- Het harde erfgoed, lees de monumenten en het beleid daarover, valt buiten deze notitie. Wij maken na vaststelling van de Omgevingswet nieuw erfgoedbeleid.

Uitgangspunt 6: REGIONALE SAMENWERKING

Regionale samenwerking met als doel afstemming en versterking van elkaars culturele activiteiten

Wat beogen we hiermee?

De ambitie is om het lokale én regionale culturele aanbod voor eind 2023 te versterken door regionale samenwerking. Door van elkaar te leren, onnodige dubbelingen te voorkomen en samen één regionaal aanbod neer te zetten, ontstaat een sterker cultureel profiel en een uitgebreider aanbod voor inwoners.

Waarom maken we deze keuze?
Vught is niet in staat om zelfstandig een volledig cultureel aanbod neer te zetten. De praktijk is ook dat Vughtenaren actief en passief participeren in culturele activiteiten en organisaties in ’s-Hertogenbosch en omgeving. We zoeken daarom actief de samenwerking op cultureel gebied met onze buurgemeenten. Door samen te werken is het wellicht mogelijk dat we van elkaars voorzieningen gebruik kunnen maken. Er kan zo lokaal aanbod ontstaan wat anders niet voorhanden is. Dit uitgangspunt wordt ook gedragen door onze buurgemeenten.

Wat gaan wij hiervoor doen?

- Er is periodiek overleg over cultuur tussen de gemeenten Boxtel, ’s-Hertogenbosch, St. Michielsgestel en Vught. Afstemming van activiteiten en programmering zorgt voor een aantrekkelijk en breder cultuuraanbod voor alle inwoners in de regio.

- Voor het neerzetten van hun programmering, kunnen regionale culturele organisaties tegen kostprijs gebruik maken van de voorzieningen in sociaal cultureel centrum de Speeldoos. De gemeente verstrekt geen subsidie voor een zelfstandige lokale professionele programmering.

- We onderzoeken de mogelijkheid of de AtelierBeheerStichting uit ‘s-Hertogenbosch ook in Vught leegstandsbeheer kan uitvoeren. Daarmee zou tijdelijke huisvesting voor kustenaars gerealiseerd kunnen worden.

4. Uitvoeringsprogramma cultuurbeleid 2020 - 2023

De uitgangspunten uit deze cultuurnota worden door het college van B&W uitgewerkt in de jaarschijven van een uitvoeringsprogramma. Hierin worden de doelstellingen uitgewerkt in concrete acties voor de komende jaren.
Het uitvoeringsprogramma is geen statisch document. Integendeel. Het biedt juist de ruimte om in te spelen op ontwikkelingen door activiteiten naar voren te halen of door nieuwe activiteiten toe te voegen.

Het uitvoeringsprogramma 2020-2023 is opgenomen in de bijlage bij deze nota.